

Правове регулювання і правотворча діяльність

Тема № 2: Поняття, види та механізми правового регулювання суспільних відносин

Соціальне регулювання як система

Суспільство як складна соціальна система потребує упорядкування поведінки його членів. Соціальне регулювання – це цілеспрямований вплив на поведінку людей з метою організації, стабілізації та розвитку суспільних відносин.

Воно охоплює всі форми впливу на людську поведінку, що забезпечують узгодженість індивідуальних та колективних інтересів.

Види соціального регулювання

Нормативне регулювання

Здійснюється за допомогою загальних правил поведінки (соціальних норм)

Індивідуальне регулювання

Вплив на конкретну особу або життєву ситуацію через накази, розпорядження, рекомендації

Класифікація соціальних норм

За способом
забезпечення

Норми, що забезпечуються
громадською думкою,
внутрішніми переконаннями
особи або примусовими
заходами влади

За характером припису
Дозволяючі, зобов'язуючі та
забороняючі норми

За способом
виникнення

Стихійно сформовані (звичаї,
традиції) або цілеспрямовано
встановлені норми

Сфери регулювання суспільних відносин

Моральні норми

Стандарти поведінки, що відображають уявлення про добро і зло

Релігійні норми

Приписи, встановлені релігійними конфесіями

Корпоративні норми

Правила внутрішньої організації колективів

Політичні норми

Регулятори політичної діяльності

Правові норми

Офіційно встановлені державою правила

Юридичні норми в системі соціальних норм

Юридична норма є різновидом соціальної норми з низкою специфічних ознак. Вона встановлюється або санкціонується державою і закріплюється в нормативно-правових актах, судових рішеннях або інших офіційних джерелах права.

Загальнообов'язковість

Застосовуються до всіх суб'єктів у межах юрисдикції

Формальна визначеність

Чітко сформульовані в правових актах

Зв'язок з державою

Встановлюються державою або під її контролем

Забезпеченість державним примусом

Можливість примусового виконання

Системність

Складова єдиної правової системи

Структура юридичної норми

Юридична норма – це формально визначене, загальнообов'язкове правило поведінки, встановлене або санкціоноване державою, спрямоване на регулювання суспільних відносин.

1

Гіпотеза

Умови та обставини застосування норми

2

Диспозиція

Саме правило поведінки

3

Санкція

Правові наслідки порушення

Залежно від способу викладення норми поділяються на повні, неповні, відсилочні та бланкетні.

Межі правового регулювання

Правове регулювання не є універсальним засобом впливу на всі суспільні відносини. Його можливості обмежені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками.

Об'єктивні межі

- Рівень соціально-економічного розвитку
- Характер і структура суспільних відносин
- Рівень правової культури населення
- Можливості державного апарату

Суб'єктивні межі

- Політико-правові орієнтири держави
- Пріоритети державної політики
- Якість правотворчої діяльності
- Рівень професійної підготовки законодавця

Правотворча діяльність

Що це таке?

Діяльність уповноважених суб'єктів щодо створення, зміни, скасування та систематизації норм права.

01

Виявлення потреби

Визначення необхідності у правовому регулюванні

03

Обговорення та оцінка

Експертиза та публічне обговорення

05

Оприлюднення

Публікація у встановленому порядку

02

Підготовка проєкту

Створення тексту нормативно-правового акта

04

Прийняття акта

Офіційне затвердження

06

Набуття чинності

Вступ в дію норм права

Механізм правового регулювання

Правотворча діяльність формує нормативну основу, а правове регулювання забезпечує практичну реалізацію результатів правотворчості.

Сучасна правотворча діяльність орієнтується на наукову обґрунтованість, прогнозування наслідків, узгодження з міжнародними стандартами та баланс між свободою особи і публічними інтересами.